



## Omberegning af pension/Tilbagebetaling af pension

FOB nr. 86.136

*Henstillet til den sociale ankestyrelse at træffe en ny afgørelse i en sag, der af ankestyrelsen var afgjort som et spørgsmål om omberegning af pension, således at der ved den fornyede behandling blev taget stilling til, om betingelserne for at kræve tilbagebetaling af allerede udbetalt pension var til stede.*

*(J. nr. 1985-1033-044).*

A klagede over den sociale ankestyrelses afgørelse om omberegning af pension.

Det fremgik af sagens akter, at A siden 1972 havde modtaget mellemste invalidepension. Den 30. oktober 1983 døde hendes ægtefælle, som indtil sin død var i arbejde. I anledning af dødsfaldet var hun flere gange i kontakt med socialforvaltningen i København om sine fremtidige indtægtsforhold.

Af pensionskontorets journalark fremgik følgende om disse kontakter:

Den 15. november 1983 meddelte A telefonisk, at hun ikke var berettiget til pension efter sin ægtefælle, men muligvis til en lille »understøttelse«. Hun lovede i givet fald at oplyse kontoret herom.

Den 13. december 1983 oplyste A telefonisk, at hun var berettiget til »efterløn« efter sin ægtefælle i 3 måneder, og at hun for de første 2 måneder havde modtaget ca. 25.700 kr. Hun ville endvidere få en lille pension efter sin ægtefælle, formentlig ca. 10.000 kr. årligt. Pensionskontoret meddelte, at A's invalidepension for månederne november og december 1983 samt januar 1984 skulle omberegnes under hensyntagen til efterlønnen (hvilket ville medføre, at hun ikke var berettiget til pensionens grundbeløb).

Da A allerede havde fået udbetalt sin sædvanlige pension for november og december 1983, tilbageholdt pensionskontoret hendes pension for januar og februar 1984 til udligning af det for meget udbetalte.

I februar 1984 protesterede A over for pensionskontoret over den foretagne omberegning, idet hun henviste til, at hun telefonisk fra sikringsstyrelsen havde fået oplyst, at der ved pensionsberegningen skulle bortses fra efterlønnen, idet denne indtægt ikke var af længere varighed.

Efter at sikringsafdelingen havde tiltrådt, at efterlønnen skulle indgå i beregningen af A's pension for perioden 1. november 1983 til 31. januar 1984, klagede hun til den sociale ankestyrelse over pensionskontorets/sikringsafdelingens afgørelse.

Pensionskontoret gjorde i en skrivelse rede for sagens forløb og anførte, at A først den 8. (13.?) december 1983 havde oplyst om efterlønnen, men at

spørgsmålet om »ond tro« ikke var inde i billedet. Der var ikke rejst krav om tilbagebetaling af for meget udbetalt pension, men derimod »foretaget omregning med tilbagevirkende kraft fra den 1. november 1983, da de faktiske forhold blev kendt«.

Ankestyrelsen traf herefter følgende afgørelse:

»Ankestyrelsen finder, at den efterløn, (A) modtog efter (sin) mand, var en mere end rent midlertidig indtægtsforøgelse, der således måtte medføre en omberegning af (hendes) pension, og ankestyrelsen finder ikke grundlag for i det foreliggende tilfælde at kritisere den af bistands- og pensionskontoret anvendte omberegningsmetode.

Ankestyrelsen tiltræder således den af bistands- og pensionskontoret med sikringsafdelingens godkendelse truffene afgørelse ...

Den omhandlede midlertidige ekstraindtægt vil herefter ikke senere skulle medtages som grundlag for den årlige pensionsberegning. Den forventede fremtidige indtægt skal anvendes ved den årlige omregning af pensionen indtil det tidspunkt, hvor efterlønnen ikke længere indgår i socialindkomsten.

Endelig bemærkes, at der ikke i sagen er rejst nogen tvivl om, at (A) har overholdt (sin) oplysningspligt.«

Ankestyrelsen henviste til invalidepensionslovens § 28, stk. 1 og 2, og til sikringsstyrelsens vejledning af 23. juni 1983.

I klagen til ombudsmanden fastholdt A, at hun havde opfyldt sin oplysningspligt og derfor ikke skulle tilbagebetale allerede udbetalt pension.

I en udtalelse i anledning af klagen anførte ankestyrelsen:

» ...

Ankestyrelsen tiltrådte ved sin afgørelse, at den udbetalte »efterløn« indgik i pensionsberegningen i den periode, for hvilken den blev ydet, nemlig 1. november 1983 - 31. januar 1984. Ankestyrelsen fandt ikke grundlag for at betragte sagen som vedrørende spørgsmålet om tilbagebetaling af for meget udbetalt pension, idet der ikke fra sikringsafdelingens side forelå nogen afgørelse herom, og der alene syntes at være tale om en kort forsinkelse med hensyn til en del af pensionsomberegningen på grund af EDB-fejl. Ankestyrelsen bemærkede dog i sin afgørelse, at der ikke i sagen var rejst tvivl om, at ansøgeren havde overholdt sin oplysningspligt.

...«

Jeg udtalte følgende i en skrivelse til A:

»Efter den dagældende invalidepensionslov var størrelsen af pensionens grundbeløb afhængig af pensionistens øvrige indtægt, og pensionen fastsattes efter § 28, stk. 1, hver 1. januar med virkning fra denne dato.

I § 28, stk. 2, var det bestemt, at pensionen skulle omberegnes, såfremt pensionistens indtægt forøgedes »mere end rent midlertidigt«.

I den dagældende vejledning fra sikringsstyrelsen af 23. juni 1983 om bl.a. beregning af pension var det i pkt. 17 a og 17 b anført:

*Pkt. 17 a:*

»Ved indtægtsforøgelser, der ikke med sikkerhed kan betragtes som vedvarende, beror omregningsspørgsmålet i indtil 2-3 måneder. Ophører ekstraindtægten, vil den først indgå i indtægtsgrundlaget ved den årlige fastsættelse det næstfølgende år på grundlag af den slutligende indkomst for det år, pensionisten har haft ekstraindtægter. Hvis indtægten vedvarer ud over 2-3 måneder, omregnes pensionen straks derefter, dvs. fra den 1. i måneden efter. Hvis det ny indtægtsniveau fortsætter, tages det tidligere, lavere indtægtsniveau ikke i betragtning ved den årlige fastsættelse pr. 1. januar. Ophører indtægten derefter, omregnes der straks igen (fra den 1. i måneden efter).«

*Pkt. 17 b:*

»Den fremgangsmåde der er nævnt under pkt. 17 a må betragtes som mindre hensigtsmæssig i de forholdsvis sjældne tilfælde, hvor en ekstraindtægt af betydelig størrelse har karakter af éngangsindtægt eller dog kun vedrører en kortere periode. I sådanne tilfælde er det vigtigt af hensyn til pensionisten, at indtægtens virkning på pensionen ikke udskydes til den årlige fastsættelse det næstfølgende år.

...«

De nævnte bestemmelser i invalidepensionsloven og vejledningen svarer til de nugældende bestemmelser i lov om social pension § 39 og den dertil knyttede vejledning af 5. september 1984, pkt. 159 og 160.

Det kan i og for sig ikke give mig anledning til bemærkninger, at ankestyrelsen fandt, at den »efterløn«, som De modtog efter Deres ægtefælles død, skulle medføre en omregning af pensionen som sket.

Forholdet er imidlertid det, at De på det tidspunkt, da pensionskontoret foretog omregningen af pensionen for de til modtagelsen af efterlønnen svarende 3 måneder, havde fået udbetalt pensionen for de to første måneder (november og december 1983). Til »udligning« foretog pensionskontoret tilbageholdelse i Deres pension for januar og februar 1984. Der var således i realiteten tale om, at pensionskontoret krævede det i november og december 1983 for meget udbetalte tilbagebetalt.

Invalidepensionsloven indeholdt i § 30 følgende bestemmelse om tilbagebetaling af pension:

»Har en person undladt at give oplysninger som krævet i § 29 eller i øvrigt mod bedre vidende uberettiget oppebåret ydelser efter denne lov, skal det beløb, der med urette er oppebåret, tilbagebetales af den pågældende, eventuelt hans dødsbo.

...«

Bestemmelsen svarer til § 42 i lov om social pension.

Der har i sagen været anvendt udtryk som »omregning med tilbagevirkende kraft« og »en kort forsinkelse med hensyn til ... pensionsomregningen«.

Jeg skal i den forbindelse fremhæve, at invalidepensionsloven (og lov om social pension) i visse tilfælde giver adgang til nedsættelse af pensionen med *fremtidig* virkning (jfr. de tidligere omtalte bestemmelser om ændrede indtægtsforhold). Om der er grundlag for at rejse krav om tilbagebetaling af allerede udbetalt pension beror på, om betingelserne i tilbagebetalingsreglerne, jfr. invalidepensionslovens § 30, er opfyldt. (Dog må der naturligvis gives myndighederne en vis kortere frist til at foretage omberegningen).

Da den sociale ankestyrelse ved sin afgørelse i skrivelsen af 23. januar 1986 ikke har betragtet sagen som et spørgsmål om tilbagebetaling, har jeg fundet at burde tilbagesende sagen til ankestyrelsen med henblik på, at ankestyrelsen i en fornyet afgørelse kan tage stilling til, om betingelserne for at kræve tilbagebetaling af den allerede udbetalte pension for november og december 1983 var til stede. Jeg har i den forbindelse henvendt ankestyrelsens opmærksomhed på, at såvel pensionskontoret som ankestyrelsen selv tidligere har henvist til, at der i sagen ikke har været rejst spørgsmål, om De har opfyldt Deres oplysningspligt.

...«

Efter at have genoptaget sagens behandling traf den sociale ankestyrelse følgende afgørelse i en skrivelse til A:

»Ankestyrelsen finder i overensstemmelse med sin afgørelse ..., at den indankede sag vedrører indtægtsreguleringen af Deres invalidepension. Den bestemmelse, der anvendes, er § 28 i lov om invalidepension (nu lov om social pension § 39).

Bestemmelserne i loven om invalidepension § 30 (nu lov om social pension § 42) om tilbagebetaling af uretmæssigt oppebåret invalidepension finder således ikke anvendelse.

Ankestyrelsen finder nu, at Københavns kommune, Sikringsafdelingen, burde have anvendt hovedreglen om indtægtsregulering af pensionen i Deres tilfælde. De 3 måneders efterløn skal således indgå i pensionsberegningen på følgende måde: Efterlønnen for månederne november og december 1983 indgår i indtægterne for 1983 og påvirker pensionsberegningen for 1985. Efterlønnen for januar 1984 indgår i indtægterne for 1984 og påvirker pensionsberegningen for 1986.

Ankestyrelsen har herved særlig lagt vægt på de opståede misforståelser og edb-fejl.

Den indtægtsregulering af pensionen, som er foretaget af sikringsafdelingen, tiltrædes således med den angivne ændring.

Ankestyrelsen ophæver styrelsens afgørelse ... Styrelsen har ikke herved i øvrigt generelt fundet, at sikringsafdelingens praksis for omregning af pension ikke kan anvendes.«

Jeg meddelte herefter den sociale ankestyrelse, at jeg havde taget den ændrede afgørelse til efterretning.